

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Iznaj vsak četrtik in velja s poštnino vred na v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 8 K, pol leta 4 K in za četrt leta 2 K. — Naročnina za Nemčijo 8 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Kdor hodi sam po njega, plača na leto samo 7 K. — Naročnina se pošilja na: Upravištvu „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopiše do odpovedi. — Udje „Katoškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 16 v. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvo: Koroška cesta št. 5, sprejemna naročnina, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petlitvrste za enkrat 48 v. in, ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 36 v. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 10 v. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprete reklamacije so poštnine prosta.

Regent Aleksander — svojemu narodu.

Regent Aleksander je izdal dne 6. januarja na jugoslovanski narod obširen oklic v katerem pravi med drugimi: Dočakali smo srečni, davno zaželjeni dan našega osvobodjenja in našega ujedinitvenja v narodno državo, kjer bo mogel živeti naš narod svoje polne življenjske in bo mogel brez ovir uživati darove, s katerimi je blaga božja roka tako obilno očarila naše lepo domovino. Izpolnjena je zaobljuba, ki so jo skozi veke s svojo krvjo vedno enaviljali in petrevali vsi naši rodovi. Razcepilni deli naše domovine so sedaj združeni v enotno kraljestvo, na čigar vlado je poklican kralj vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev. V znak bratske skupnosti sem sestavil prve državne vlade, ki je znak našega bratstva in bratske solidarnosti. Kot kralj sveobodnega in demokratskega narenda se bom v vsa strega držal načela ustavnega, parlamentarnega vladanja. Vlada bo izdelala velični red, ki bo zajemal na podlagi splešne volilne pravice svobodne volitve za ustanovne skupščine.

Regent priznava popolno sveobodo in ravnopravnost vseh veroizpovedanj. Moja želja je, pravi Aleksander, da se takej prične s pravične rešitve agrarnega vprašanja, da se odpravijo zemljiška veleposestva. Preti pravični edikodni desedanjim lastnikom bo zemlja razdeljena med siromašne poljedelce. Vsak Srb, Hrvat in Slovenec boči gospodar na svoji zemlji! Posebna komisija pri

pravljaja rešitev agrarnega (kmetijskega) vprašanja. Kmete-tlačane pozivljam, naj zaupajo v kraljevo besedo, mirno pričakujejo, da jim vlada mirnim potom preda zemljo, ki bo zanaprej samo božja in njihova. Vlada bo posvetila svojo glavno skrb navadni prehrani siromašnih ljudskih slojev in pomoči in preskrbi vojnih invalidov, ebnevi upostožene in razdejane demovine. Najnujnejša in najvažnejša naloga vlade je, da doseže pri sklepanju miru tako odlečitev naših državnih mej, da ne pride noben del naše zemlje v tujo last. Pozivljam vse dobre in zveste državljane, da pomagajo vladi z besedo, z delom in izgledem pri njenem prizadevanju za ekranitev mira in reda v domovini. Pezabimo svoja medsebojna nasprotstva in opustimo vse naše prepire, nudimo zgled treznega, zdravega narenda, vrednega, da živi in da dela v miru z valilimi prosvitljenimi narodi. Jaz in moja vlada bova neprestano in budno skrbela za rodbine vojakov, ki so ovenčani z večno slavo, padli v krvavi berbi za udejslitev zgodovinske misli in naloge našega narenda. V imeu svojega očeta in v svojem imenu pošiljam kraljevi pozdrav vsem Srbom, Hrvatom in Slovencev. Bedi nam vsem srečne Neve leto, v katerem se bo razvila in za veke ponovno zapalala naša trebejnica, s slavne edičene, po vsem sveta priznane in spoštovane znamenje našega

kraljestva, sijajni dokaz suverenitete naše države zaplapolala bo po vseh naših deželah, na vseh naših gorah, na vseh naših rekah in otokih, vsepovsod do našega sinjega morja.

Napolnimo svoja srca s krepko vero v zdravo, močno in budno življenje našega kraljestva. Bog in dah naših prednikov in naših velikih mrtvecev naj bedita nad nami vsemi; naj nas hrabrita in krepita v vztrajnem, naporuem in složnem delu za blagostanje in srečo mojega naroda.

Oklic, ki je podpisan od vseh članov ministrstva, se odlikuje po svežih mislih, milih in krepkih izrazih. Iz Aleksandrovih besed ja razvidno, da je naš vladar res pravi ljudski vladar. Bratstvo in vzajemnost, svobodne volitve, splošna volilna pravica, popolna enakost državljanov, pravična razdelitev velikih posestev tujcev, grofov in knezov med ubogo ljudstvo, skrb za prehrano, rešitev vsake jugoslovanske vasice za Jugoslavijo, sedelovanje vseh zvestih jugoslovanskih sinov za ohranitev mira in reda v demovini, skrb za rodbine vojakov, ki so padli za demovino, in želja, da zaplapolala naša trobojica zamagovito po vseh delih naše domovine, te se glavne misli globokozamišljenega oklica. Iz vsakega Aleksandrovega stavka se vidi, kaka velika razlika je med oklici, ki so jih izdajali nekdanji nemški vladarji in naš sedanji vladar. Zatorej: Živel naš regent Aleksander!

Na delo in agitacijo za naše časopisje!

V zadnjem času dobimo skoro vsak teden kak nev časopis socialnodemokratske, jugoslovanske demokratske ali kake radikalne struje. Za vse te časopise se pridno agitira. Širijo se med ljudstvom bolj in bolj. Posebno kar je kolportaža prosta, se časopisje med ljudstvom silno širi. Dolžnost naših somišljenikov torej je, napeti vse sile, da razširijo med ljudstvom naše časopisje. Dober časopis je prijatelj, voditelj in svetovalec vsake družine. Kdor čita vedno dobre liste, se navzamo iz njih dobrega duha, kdor pa čita slabe, se tekom časa navleče tudi slabega, protiverskega duha. Da se naše ljudstvo ohrani dobro in verno, mu moramo nuditi dobrega berila. Zato pozivljamo danes naše somišljenike: Na delo in agitacijo za naše liste „Stražo“ in „Slov. Gospodarja!“ Ti listi naj se razširijo v vsako spodnjestajersko slovensko hišo in naj bodo svetovalci in vodniki slovenskih družin!

Položaj ob mejah.

Na Koroškem so postali Nemci in nemčurji divji. Organizirajo se v močne tolpe, ki napadajo Slovence, ropajo in požigajo slovenska sela. Na južnozahodnem Koroškem, in sicer v Rožni dolini, so nemške tolpe, oborožene s topovi in strojnimi puškami z veliko silo napadle jugoslovanske posadke pri Podklostru, Št. Jakobu v Rožni dolini in v Področici. Našli so je morali umakniti pred

veliko premočjo so železniskega predera ab ko reško kranjski meji. Na Koroškem nam primanjkuje vojaštva. Iz Kranjske, kjer se je žal mnogo zakrivilo, da slovenski del koroške se ni zaseden po naših četah, hitije sedaj prostovoljci koroškim Slovencev na pomoč. Na vzhodnem Koroškem, t. j. pri Dravegradu je položaj ugodnejši. Nevarnost, da bi nemške tolpe udrele na Stajersko v Dravsko dolino, je odstranjena.

Prekmurje je žal zopet prešlo v posest Madžarov. Maloštevili hrvaški prostovoljci pod poveljstvom stotnika Jurišiča so za lasne pest in odgovornost prodirali v Prekmurje in so nastopali žal tudi take, da ljudstvo ni bilo zadovoljno. Madžari so bili o položaju poučeni in se vdrli z mečne silo v Prekmurje. V boja za Sobote je padel stotnik Jurišič, zadet v glavo. — Medžimurje pa je v jugoslovanski posesti.

Izvoz živil iz Jugoslavije prepovedan.

Prehranilni komisar za Slov. Štajersko v Mariboru, dr. Lajnič razglasa: Po naredbi Narodne vlade SHS v Ljubljani št. 13 z dne 6. listopada 1918, je vsak izvoz živil in drugih potrebščin iz Jugoslavije v Nemško Avstrijo prepovedan. V Špilju se vrši po finančni straži natančna preiskava (revizija) prtljage potnikov, nadalje v Mariboru in Špilju natančna preiskava tovarnega in brzovoznega blaga ter potne prtljage. Finančna straza ima povelje zaseči in odvzeti vsa živila (razven že pripravljenih jedil za potovanje) in druge potrebščine, katerih izvoz ni dovoljen po posebnih izkaznicah, izstavljenih od Narodne vlade (prehranilni urad) v Ljubljani ali pa od prehranilnega komisarja za Slov. Štajersko v Mariboru. Izrecno se povdarja, da okrajna glavarstva, občine, Narodni sveti,

oročništvo it. nimajo pravice izdajati izvoznih dovoljenj. Prešnje za izvoz se imajo poslati Narodni vladi (prehranilni urad) v Ljubljani. Pri izselitvi rodbin iz Jugoslavije v Nemško Avstrijo in pa majhne množine živil, katere pošiljajo sorodniki ali pridelovalci sami za se v Nemško Avstrijo, se naj pošljejo prošnje na prehranilnega komisarja za Slov. Štajersko v Mariboru.

Z ozirom na nemoteno uradovanje se odslej na ustmene prošnje za izvozna dovoljenja ne bo več oziralo, pač pa se bodo pismene prošnje, katerim se naj priloži tudi kvereta z natančnim naslovom in potrebnimi znakami za odgovor, rešile tekom 24 ur.

Ker se od sedaj zanaprej zasežena živila in druge potrebščine strankam ne dajo več nazaj, naj se tozadevne opusti vsako posredovanje pri prehranilnem komisarju. Stranke naj se raje natančno drže danih navodil, da ne trpe škode. — Pripomni se, da je izvoz vina brezpogojno prost, istotako je prosta tudi obleka za lasno poroco.

Mesto in okrajni zastop Maribor v slovenskih rokah.

Mesto Maribor nima več nemškega župana. Mariborski okraj ima Slovence za načelnika. To sta dve volepomenljivi in zelo razveseljivi dejstvi. Narodna vlada v Ljubljani je razpustila mariborski mestni zastop, ker je ta sklenil dne 30. oktobra 1918, da pripada mesto Maribor k Nemški Avstriji. Iz istega vzroka je bil razpuščen tudi mariborski okrajni zastop. V mestu Maribor in v mariborskem okrajnem zastopu so imeli besedo samo nemški in nemčurški kričaci. Ljudstvo, slovenski meščani in kmetje niso prišli do besede. Gospodarstvo je bilo popolnoma zanemarjeno. V okraju se ni skrbelo ne za ceste, ne za druge gospodarske potrebe.